

Datum
2021-07-13Diarienummer
KS-2021/1701Handläggare
Jacob Lindkvist, miljöplanerare
08-535 363 73
jacob.lindkvist@huddinge.se
Kommunstyrelsens förvaltningMottagare
Länsstyrelsen, Stockholms län

Undersökning om betydande miljöpåverkan för detaljplan för del av Visättra 1:1 (Centralmarken) inom kommundelen Flemingsberg.

Figur 1. Ungefärligt planområde inom röd markering. Röd prickad linje avser Flemingsbergsdalens planprogramområde. (Illustrationsplan Flemingsberg planprogram, Huddinge kommun, 2020)

Innehåll

Inledning	1
Beskrivning av detaljplan	1
Platsens förutsättningar	2
Möjlig påverkan till följd av detaljplan	8
<i>Biologisk mångfald, djur- och växtarter</i>	8
<i>Vatten</i>	9
<i>Sulfidberg</i>	10
<i>Hälsa</i>	10
<i>Klimatpåverkan</i>	10
<i>Landskap</i>	11
<i>Kulturvärden</i>	12
<i>Sociala och rekreativa värden</i>	12
<i>Barnperspektivet</i>	12
Kumulativa effekter	13
Motiverat ställningstagande	13
Referenser	15

Inledning

Bestämmelser om undersökning

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en myndighet eller en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Inledningsvis behöver det därför klarläggas dels om planen/programmet omfattas av reglerna om strategisk miljöbedömning, dels om planen eller programmets genomförande kan ge upphov till betydande miljöpåverkan (6 kap. 5 § miljöbalken samt 4-8 §§ miljöbedömningsförordningen).

Om en undersökning ska göras för att klargöra om planen eller programmet kan ge upphov till betydande miljöpåverkan, ska samråd hållas, (6 kap. 6 § miljöbalken) och ett beslut fattas om genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte (6 kap. 7 § miljöbalken).

Undersökningen ska göras i enlighet med 5§ i miljöbedömningsförordningen (2017:966)

Från och med den 1 april 2020 ska ett särskilt beslut om betydande miljöpåverkan tas senast i samband med samråd. I Huddinge kommun fattas det särskilda beslutet om betydande miljöpåverkan av planchefen, enligt delegationsordning, i samband med att detaljplanen går ut på samråd.

Syfte

Syftet med detta PM är att dels utgöra samrådsunderlag dels utgöra en avgränsning av det fortsatta arbetet med miljöfrågor inom detaljplanen.

Undersökningen redovisar bland annat följande:

- Genomgång av detaljplanens innehåll, platsens förutsättningar och möjlig miljöpåverkan till följd av detaljplanen samt eventuella förslag till kompletterande underlag/utredningar inom detaljplanearbetet.
- Motiverat ställningstagande avseende den bedömda miljöpåverkan.

Beskrivning av detaljplan

Gällande planer och program

Planprogrammet för Flemingsbergsdalen godkändes i april 2020. Detaljplanen för Centralmarken utgör en av de efterföljande detaljplanerna inom planprogrammet och är lokaliserad i stadsdelens centrala delar. Projektet utgör tillsammans med detaljplan för stadscentrum en del av navet i Flemingsberg och ska erbjuda höga urbana kvaliteterna.

I RUFS 2050 är Flemingsberg utpekad som en regional stadskärna – en plats i länet som har utvecklingspotential och kan komplettera Stockholm med en tät och flerkärnig region. Planområdet ligger inom den mest centrala delen av den regionala stadskärnan. Förhållningssätt inom en regional stadskärna innebär bland annat att planera för en mångsidig och funktionsblandad stads- och bebyggelsemiljö med arbetsplatsintensiva verksamheter, offentliga funktioner och handel.

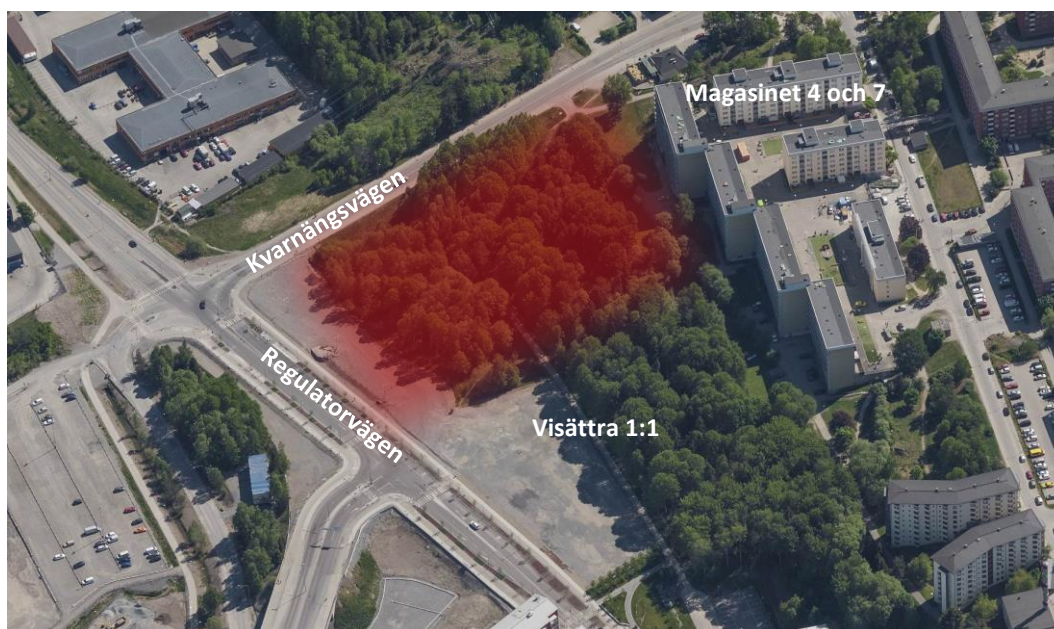
I kommunens översiktsplan är området markerat som regional stadskärna och primärt utbyggnadsområde. Översiktsplanen anger att målet för Flemingsberg är att skapa en levande, tät, grön och hållbar stad med en blandning av bostäder,

arbetsplatser, service, handel, sport och kultur. Området ska vara sammanhängande och binda ihop de olika delarna och överbygga barriärer.

Projektet bedöms vara i enlighet med RUF 2050 och översiktsplanen. Inom planområdet finns en gällande detaljplan: Flemingsbergs arbetsområde (0126K-11735). För planområdet anges till största del användningen Huvudgata men även Naturmark och kvartersmark för kontor samt kontor och eller bilservice. Detaljplanen vann laga kraft 1990-09-21, genomförandetiden har löpt ut.

Planens syfte

Syftet med planläggningen är att pröva ny bebyggelse för kontor, verksamheter, gator och eventuellt bostäder inom stationsnära läge i Flemingsberg. Detaljplanen inbegriper en hög exploatering där man ska verka för minst 33 000 kvm ljus BTA byggrätter jämte garage, varav i första hand minst 22 000 kvm BTA verksamheter och/eller kontor, och cirka 11 000 kvm BTA avseende i första hand bostäder.

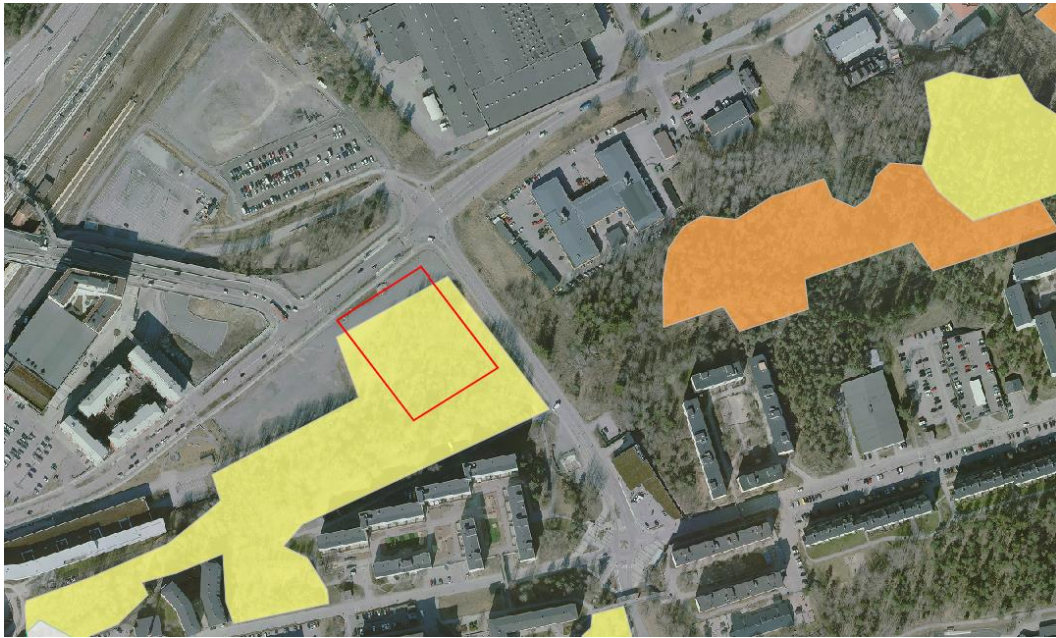
Figur 2. Ungefärligt planområde i rött.

Platsens förutsättningar

Planområdet består av del av fastigheten Visättra 1:1. Ytan är preliminärt cirka 1 hektar stort och består av naturmark, grusad yta samt en gång- och cykelväg. Planområdet avgränsas av Regulatorvägen, Kvarnängsvägen, fastigheterna Magasinet 4 och 7 samt en del av Visättra 1:1. Historiskt har marken använts som åkermark och skogsmark. Planområdet utgör en viktig länk i Flemingsbergsdalen som kan knyta ihop befintligt med nytt genom ny bebyggelse och allmän plats. Detta på grund av sitt läge inom stadscentrum mellan befintliga bostäder, rättscentrum och kommande bebyggelse på andra sidan om Regulatorvägen.

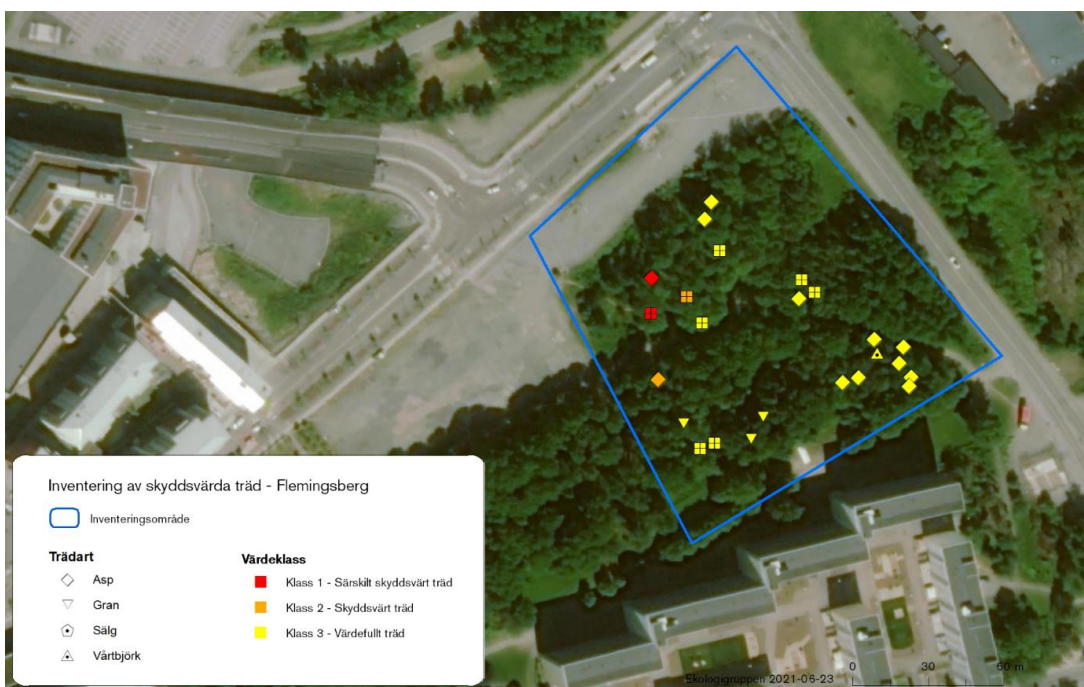
Naturvärden och ekosystemtjänster

Naturmarken i området består av till största del av blandad triviallövskog som delvis är fuktig. Naturvärdesinventeringen har pekat ut området att ha visst naturvärde (lägsta naturvärdesklassen, klass 4).

Figur 3. Naturvärdesinventering, gula polygoner representerar områden av visst naturvärde (klass 4), den lägsta naturvärdesklassen. (Naturvärdesinventering utvecklingsplaner. (Ekologigruppen 2017-2019).

Ekologigruppen har genomfört en kartering av träd inom planområdet. Majoriteten av trädbeståndet utgörs av yngre trivallövträd som ännu inte har hunnit utveckla höga värden för biologisk mångfald. Två stycken särskilt skyddsvärda träd (högsta skyddsklassen) har observerats inom planområdet.

Figur 4. Inventering av skyddsvärda träd, röda markeringar indikerar särskilt skyddsvärda träd av högsta skyddsklass, i form av asp och sälg. (Ekologigruppen, 2021).

Enligt ekosystemtjänstvärdering (Ekologigruppen 2020) har naturmarken påvisat hög kapacitet för ekosystemtjänsten flödesreglering samt kapacitet för klimatreglering, luftrening och bullerdämning. Även visst värde (lägsta värdeklassen) för biologisk mångfald och pollinering har bekräftats vid inventering. Området har även pekats ut att ha potentiellt värde i form av kulturella

ekosystemtjänster som otillgängligt område som erbjuder naturkontakt för fotgängare.

Området ligger lokaliserat mellan de två gröna kilarna "Hanvedenkilen" och "Bornsjökilen". Glömstadalen är utpekad som ett svagt samband i behov av förstärkningsåtgärder. Inom Flemingsbergdalen saknas tydliga spridningssamband för arter. Potentiellt viktiga stråk för arters spridning i det närliggande landskapet återfinns väster om Flemingsbergdalen och nordöst om, i Glömstadalen/ Flemingsbergs våtmark.

Topografi

Flemingsbergdalen är en dalgång som sträcker sig i nordöstlig-sydvästlig riktning. Marknivån inom planområdet är relativt varierande med både branta och flacka partier. Marknivåerna varierar mellan cirka +32 och +40. I stort lutar marken nedåt mot norr. En lågpunkt där vatten kan ansamlas i händelse av kraftigare regn finns inom planområdet.

Figur 5. Lågpunkt med redovisad skyfallsansamlingar för 100-årsregn. Ungefärligt planområde i rött. (Scalgo, Huddinge kommun, 2021).

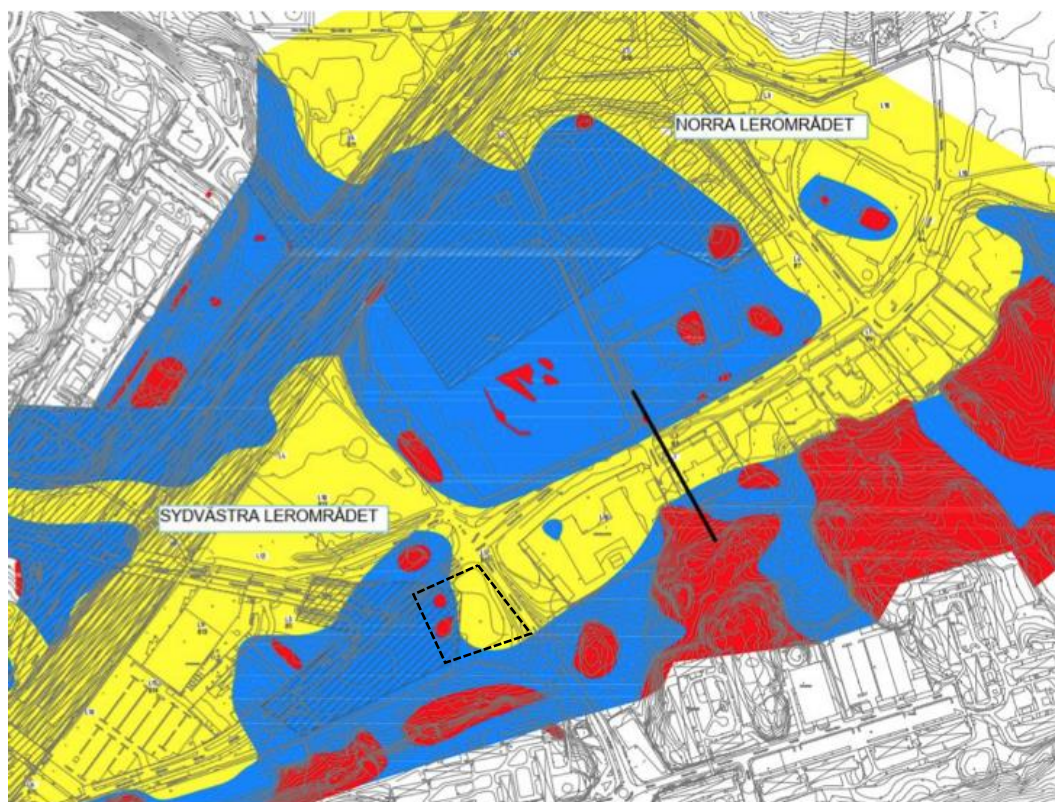
Geotekniska förhållanden

Delar av området består av fyllnadsmaterial i form av stenig grusig sand, under fyllnadsmaterialet återfinns naturligt avsatt lera och gyttja. Det förekommer även ett område av sandig morän i planens södra och östra delar samt område med berg i dagen eller berg på ringa djup.

Tidigare geotekniska undersökningar visar att marken, i läget för planerad detaljplan, ligger inom ett av de två större lerområdena i Flemingsbergdalen. Lerans mäktighet varierar från någon meter i anslutning till fastmarksområdena i mitten av Flemingsbergdalen, till cirka 15 meter som djupast i områdets sydvästra del, se figur 6.

Enligt SGU:s markradonklassificeringen är Flemingsbergdalen att betrakta som en normalradonmark. Detta måste dock bekräftas med mätningar i fält för varje

specifikt objekt. Inom områden med fyllning måste fyllningsjorden kontrolleras med avseende på radon.

Figur 6. De två större lerområdenas utredning i Flemingsbergsdalen är markerade i gult. Detaljplaneområdet är markerat med svart streckad linje. (Tyréns, 2019).

Ras och skred

Tyréns (2019) har utfört en arkivstudie i syfte att samla in utförda geotekniska undersökningar och översiktligt beskriva de geotekniska och hydrogeologiska förhållandena inom programområdet för Flemingsbergsdalen. Risk för ras och skred kan förekomma vid sluttande mark i områden med lösa jordar som lera eller silt. Lokalt förekommer slätter med relativt brant lutning inom aktuellt planområde bestående av morän och fastmarksområde, dessa bedöms vara stabila för befintliga förhållanden. Inom ramen för detaljplanen kommer en geoteknisk utredning att tas fram för att redovisa och analysera de geotekniska förhållandena samt föreslå val av grundläggning och förstärkningsbehov för konstruktioner.

Markföroreningar

Tyréns (2019) har utfört en inventering av miljögeotekniska förutsättningar (*PM inventering miljögeoteknik*) för planprogrammet Flemingsbergsdalen som syftar till att identifiera och sammanställa information om kända och potentiella föroreningar i mark och vatten. Utifrån sammanställningen bedöms området ha måttlig till låg risk för föroreningar. Tidigare genomförda markprover (Obicon 2017, Översiktlig miljöteknisk markundersökning, Flemingsberg) visar vidare att fyllnadsmaterialet inom planområdet generellt har en låg föroreningsnivå och samtliga provpunkter påvisade att föroreningsnivån underskrider riktvärdet för känslig markanvändning. För att klargöra om eventuella föroreningar finns inom detaljplanen kommer en markmiljöundersökning att tas fram inom ramen för detaljplanearbetet.

Hydrogeologiska förhållanden

Infiltrationskapaciteten i området bedöms som god i de delar av planen som består av sandig morän medan förutsättningarna är sämre i de delar med lerjord.

Grundvattennivån inom programområdet Flemingsbergsdalen ligger generellt kring +31 i dalgångens sydvästra del och kring +24 i områdets norra och nordöstra del. Grundvattennivån i Flemingsbergsdalen ligger kring en meter under befintliga marknivåer i den sydvästra delen för att i den nordöstra och norra delen ligga kring 1,3–4,7 meter under mark. Grundvattnets strömningsriktning är mot nordöst och Flemingsbergsviken.

Recipient

Detaljplaneområdet avvattnas till Flemingsbergsviken som är en del av sjön Orlången. Orlången har klassificerats till dålig ekologisk status och kemisk status uppnår ej god (uppnår dock god kemisk status utan överallt överskridande ämnen, dvs kvicksilverföreningar och PBDE). För den ekologiska statusklassificeringen är det övergödningsproblematiken som är den utslagsgivande faktorn.

Miljö kvalitetsnormer

Fastställda miljö kvalitetsnormer (MKN) innebär god ekologisk status samt god kemisk ytvattenstatus med tidsfrist och undantag: tidsfrist har getts för god ekologisk status med avseende på näringsämnen till år 2027 med anledning av att det anses finnas administrativa begränsningar att nå god status redan 2021. Åtgärder behöver dock genomföras i så stor omfattning som möjligt till 2021 för att det ska vara möjligt att klara tidsfristen. Mindre stränga krav har satts för kvicksilver och PBDE eftersom det i dagsläget anses tekniskt omöjligt att nå de halter som motsvarar god kemisk ytvattenstatus.

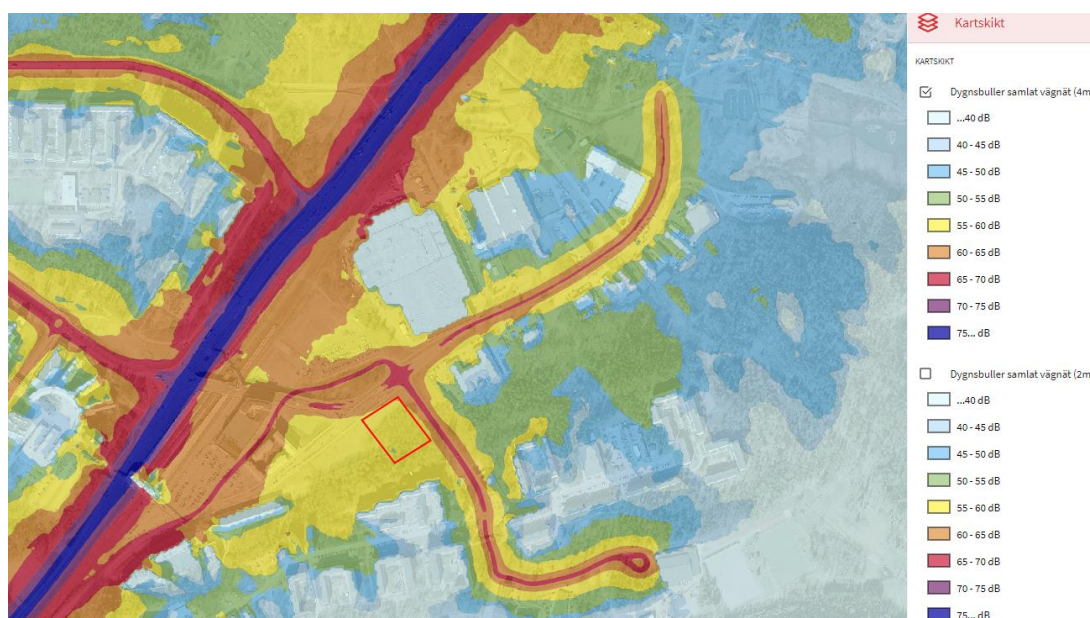
Hälsa

En bullerutredning togs fram för programområdet Flemingsbergsdalen av Tyréns (2019). Här framgår att Huddingevägen och järnvägen är de primära bullerkällorna, men även en framtida spårväg syd. I utredningen ingår den framtida överdäckningen, som gör att mycket buller från Huddingevägen och järnvägen begränsas. Aktuell detaljplan kan dock inte utgå från att överdäckningen blir av. Trots detta kan bullernivåerna från järnväg och Huddingevägen antas begränsas tack vare den tillkommande höga exploateringen som planeras för i detaljplan Stadscentrum, norr om Centralmarken i anslutning till järnväg och Huddingevägen. Bebyggelsen kommer utgöra en naturlig bullerskärm för Centralmarkens bakomliggande fastigheter. Prognosen för trafikrörelser på Regulatorvägen, som löper längs med planens norra sida, innebär en ökning jämfört med dagens situation. Tillsammans med den planerade spårväg syd kan det komma att innebära framtida ökade bullernivåer inom planområdet.

I detaljplanen kommer i första hand bebyggelse för kontor och verksamheter prövas, men eventuellt kan även en mindre del bostäder bli aktuellt. Övervägande del av bebyggelsen kommer dock inte omfattas av samma bullerkrav som bostäder. Eftersom trafikbuller påverkar människors hälsa finns en risk att eventuella bostäder inom detaljplanen blir bullerstörda, risken bedöms dock som liten.

En bullerutredning kommer tas fram, som även omfattar stomljud och vibrationer. Det kan också bli aktuellt att utreda om t.ex. lastning och lossning inom området kan ge upphov till buller på omgivningen. Även maxbullernivåer från Huddinge sjukhus helikopter som har en inflygningszon över planområdet kan behöva beaktas.

Luftföroreningar alstras från trafiken på Huddingevägen, Regulatorvägen och Kvarnängsvägen. Idag är halterna inte på sådana nivåer att miljö kvalitetsnormer överskrids.

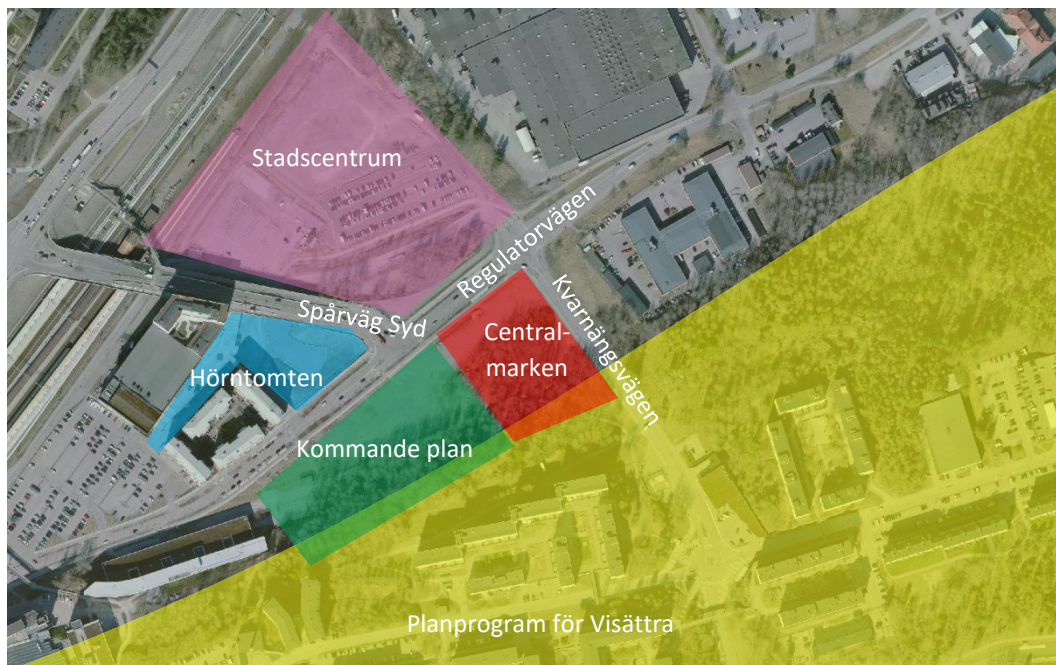
Figur 7. karta över ekvivalent dygnsbuller för samlat vägnät. Detaljplaneområdet är markerat med röd linje. (Tyréns, 2017).

Angränsande projekt

Det pågår flera andra projekt i nära anslutning till området som behöver beaktas under planprocessens gång. Väster om planområdet pågår planläggning för del av Generatorn 2 (Hörntomten). Norr om planområdet planläggs en ny detaljplan för stadscentrum som innebär en kraftig exploatering. Sydväst om, i direkt anslutning till området kommer planläggning för en ny detaljplan påbörjas inom kort. I söder pågår ett programarbete för Visättra som kommer arbetas fram parallellt med detaljplanarbetet för Centralmarken. Visättras programförslag och Centralmarkens detaljplan behöver bidra till att sammanlänka Visättra och Flemingsbergsdalens fysiska struktur. Detaljplanen behöver även förhålla sig till planerade infrastrukturprojekt, som Regulatorvägens omvandling och spårväg syd, liksom eventuell flytt av kvarnängsvägen.

Det är viktigt att säkerställa att detaljplanen och kommande utbyggnad inte omöjliggör eller begränsar kommande stadsutveckling i omgivningen. Detta innebär att den byggnad som planeras inom detaljplanen ska vara anpassad för både dagens stadsmiljö och den stadsmiljö som det planeras för inom ramen för Flemingsbergsdalens planprogram.

I arbetet med planprogrammet har nödvändiga utredningar genomförts på övergripande nivå för hela programområdet. Utredningarna är av skiftande karaktär och detaljeringsnivå och redovisar översiktligt planprogrammets genomförande inom olika intresseområden. För att säkerställa att alla etapper kan byggas ut och följa den tänkta planeringen kommer övergripande utredningar att behöva fortgå samtidigt som utredning sker på detaljeringsnivå inom ramen för enskilda detaljplaner. En viktig förutsättning är därför att projektet synkas med pågående programövergripande planering vad gäller framförallt trafik, dagvatten och skyfall. Ytterligare en viktig förutsättning är att projektet synkas med andra detaljplaner i närområdet.

Figur 8. Angränsande projekt runt Centralmarken.

Möjlig påverkan till följd av detaljplan

Ett genomförande av detaljplanen kommer innebära en stor förändring av platsen som idag utgörs till stor del av naturmark. Detaljplanen är en del av programområdet Flemingsbergsdalen som kommer att omvandlas från ett storskaligt verksamhetsområde till en tätbebyggd stad med blandade funktioner, där den aktuella detaljplanen kommer utgöra en av de mest centrala och täta delarna. Idag finns endast ett fåtal boende i Flemingsbergsdalen men när programområdet är utbyggt bedöms det ge plats för cirka 12 500 boende och cirka 35 000 arbetande.

Biologisk mångfald, djur- och växtarter

Detaljplanens genomförande kommer leda till att stora delar av befintlig naturmiljö inom planområdet försvinner, inklusive skyddsvärda träd som påträffats vid naturvärdesinventeringen. På så sätt försvinner också mycket av de ekosystemtjänster som finns på platsen idag. Sammantaget kommer exploateringen innebära en negativ påverkan på naturmiljön, men värdena är inte så höga att en betydande negativ påverkan bedöms ske.

I programmet för Flemingsbergsdalen klargörs att vegetation utgör ett av de viktigaste inslagen i den offentliga miljön och fungerar identitetsstärkande. Inom detaljplanen för centralmarken är det därför viktigt att grönska om möjligt sparas och i annat fall anläggs. Man kommer även att behöva arbeta med ekologisk kompensation för att ersätta en del av de naturvärden och ekosystemtjänster som går förlorade.

Genom att exploatera inom ett större område som redan är utpekat som ett svagt grönt samband i både ett kommunalt och regionalt perspektiv (mellan Hanvedenkilen och Bornsjökilen) innebär en risk för att gröna kopplingar försvagas ytterligare. Med hänsyn till detaljplanens påverkan på naturmiljön, liksom den omfattande planerade exploateringen inom Flemingsbergsdalen, är det av vikt att ta hänsyn till Flemingsbergsdalens inverkan på de redan svaga gröna kopplingarna i stort. För att beakta den kumulativa effekten av all föreslagna exploatering inom Flemingsbergsdalens programområde måste frågan parallellt behandlas på en övergripande strategisk nivå. Bland annat med utgångspunkt i Ekologigruppens PM

(2020) vilken belyser vilka grönytor som är av särskild vikt att bevara samt hur gröna värden kan tillskapas och förstärkas.

Vatten

Grundvatten

Grundvatten har mätts tidigare i flera punkter i nära anslutning till planområdet. Grundvattennivån bedöms ligga nära markytan i delar av området. Till följd av detta kan grundvattensänkning och grundvattenbortledning komma att krävas för byggnader som byggs med källare. Utgångspunkten är emellertid att detta inte ska ske, men i dagsläget är det inte helt klarlagt hur t.ex. grundläggning eller konstruktion ska genomföras och om det kan komma att få en påverkan på grundvattnet. Avsänkning av grundvattennivåer är en tillståndspliktig vattenverksamhet, enligt 11 kap miljöbalken. Tillstånd söks hos och meddelas av Mark- och miljödomstolen. Ett undantag från tillståndsbestämmelsen medges emellertid i 11 kap 12 § miljöbalken, där det framgår att tillstånd inte krävs om det är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen kan komma till skada genom vattenverksamheten. Ytterligare undersökning av planens påverkan på grundvattnet kommer att utredas.

Dagvatten

En exploatering inom detaljplaneområdet innebär att stor del av markens befintliga nivåer och karaktär förändras. Ytorna blir mer hårdgjorda än idag när befintliga grusade ytor och naturmark förvinns. Detta innebär att det finns risk för ökade dagvattenflöden och ökad belastning av föroreningar till Ormlången som ett resultat av minskad infiltration. Om inga åtgärder vidtas finns därmed risk för att möjligheterna att uppnå MKN försvåras.

Beräkningar gjorda inom dagvattenutredningen för hela programområdet för Flemingsbergsdalen (Structor, 2020) visar dock att med åtgärder så minskar föroreningarna inklusive fosfor, betydligt. Det kräver dock att åtgärder i hela området genomförs. Det pågår ett fortsatt parallellt arbete inom samordningsprojektet för hela Flemingsbergsdalen att säkerställa en fortsatt övergripande fungerande dagvattenhantering t.ex. med läge och storlek av slutlig reningsdamm och enhetliga krav som sammantaget ska ge en betydligt minskad belastning på recipienten jämfört med idag. Inom detaljplanen för centralmarken kommer en dagvattenutredning tas fram där påverkan på recipient förtydligas och förslag på reningsåtgärder redovisas. Med implementering av föreslagna åtgärder bedöms planen inte medföra ökade föroreningar eller flöden jämfört med befintlig situation.

Skyfall

Idag omfattas området av en lågpunkt där vatten samlas och fördröjs. Genom att bebygga området kommer befintlig översvämningsyta tas i anspråk. Utan en fungerande lösning riskerar planen att bidra till ökade flöden och översvämmning nedströms. Hela Flemingsbergsdalen ligger i en lågpunkt och har redan idag stora utmaningar med att hantera skyfall, det blir därför viktigt att planen inte bidrar till att förvärra befintlig situation.

Att säkerställa en skyfallshantering inom planen är en prioriterad åtgärd då det kan få effekter på nedströms bebyggelse. Inom detaljplanen kommer en skyfallsutredning tas fram med förslag på åtgärder. Med föreslagna åtgärder bedöms planen kunna hantera skyfallsflöden i jämförelse med befintlig situation och undvika negativ påverkan.

Sulfidberg

I södra Stockholmsområdet förekommer bergarter som innehåller sulfidmineraler. Vid sprängning finns en risk för negativa konsekvenser på grund av att ytor med höga sulfidhalter blottläggs och riskerar att spridas med dagvatten. Sulfiden riskerar försurning och urlakning av metaller som kan påverka vattenmiljöer i och nedströms planområdet men även recipienten Orslången. En hög andel sulfidmineral i kombination med en stor volym av upplagda sprängda bergmassor kan därmed ha en negativ inverkan på miljön. Inom planområdet förekommer berg i dagen eller berg på ringa djup och viss sprängning kan komma att krävas för den planerade bebyggelsen. I dagsläget finns inte någon information om volymer av schakt, var eventuella schaktmassor ska användas eller information om huruvida berget innehåller hög andel sulfidmineral. Frågan behöver utredas vidare inom planarbetet. Eftersom det bör röra sig om förhållandevis små volymer berg bedöms det, förutsatt rätt hantering att massorna, inte medför risk för förorening av miljön.

Hälsa

Luftkvalitet

Detaljplanens lokalisering i ett vägnära läge, bredvid Regulatorvägen och Kvarnängsvägen, innebär att fler människor kommer exponeras för luftföreningar. Den väg där höga halter kan uppstå är Regulatorvägen som planeras att kantas av hög bebyggelse. Enkla översiktberäkningar i programmet SIMAir uppskattar att värden för NO₂ och PM₁₀ inte riskerar att överskrida MKN i sådana gaturum, men kan riskera att överskrida riktvärdena i miljömålet för frisk luft. Eftersom det inte finns några lägre tröskelvärden för när luftföroreningar påverkar människors hälsa kan man inte utesluta att luftkvaliteten inom planområdet kan ge negativa effekter. Planens tänkta storskaliga bebyggelse tillsammans med övrig exploatering i området kan komma att begränsa förutsättningarna för luftrörelser jämfört med dagsläget, detta kan sammantaget leda till högre koncentrationer av luftföroreningar i området. Med hänsyn till befintlig luftkvalité bedöms inte planen bidra till en sådan försämring att det innebär en betydande påverkan på människors hälsa eller miljö. Luftmiljön kommer att utredas samordnat med andra delar av Flemingsbergsdalen där nivåer bedöms kunna bli förhöjda.

Lokalklimat

Bebyggelsen inom detaljplanen planeras att bli storskalig med en betydligt högre grad av hårdgjorda ytor. Detta medför en risk för högre temperaturer, vilket kan bli särskilt problematiskt vid värmeböljor, ett alltmer vanligt förekommande fenomen i ett varmare klimat. Med hänsyn till planens läge med nära angränsande naturmiljö, som har en kylande effekt, bedöms inte lokalklimatet bli ogästvänligt för människor att vistas i. Dock bör särskild hänsyn ändå tas till planarbetet i förhållande till struktur, bebyggelsens utformning och möjligheten att skapa temperaturreglerande och skuggande grönska. Med hänsyn till den planerade höga exploateringen inom Flemingsberg programområde kan kumulativa effekter förväntas uppstå med avseende på lokalklimatet och högre temperaturer.

Klimatpåverkan

Genom den nya bebyggelsen kommer mer trafik alstras till och från området, vilket ger upphov till utsläpp av växthusgaser. Samtidigt finns politiskt antagna målsättningar att resorna i Flemingsberg ska ske 70% med hållbara färdmedel. Genom att bebyggelsen är lokaliserad nära ett kapacitetsstarkt kollektivtrafiknära

läge (pendel-, fjärrtåg, bussar och kommande spårvagn) finns goda förutsättningar för att den privata bilismen kan begränsas. Det finns samtidigt risk att planen genom att t.ex. möjliggöra parkeringslösningar i centrala lägen kan motverka ett sådant mål. Planens läge innebär att den är en viktig pusselbit i att knyta ihop Visättra med Flemingsbergsdalen. Genom att planera för tydliga och gena stråk genom planområdet kan planstrukturen bidra positivt till att gynna hållbara färd sätt som gång och cykel och på så sätt minska klimatbelastningen från framtida resor.

I hållbarhetsprogrammet till Flemingsbergsdalen har man satt ambitiösa mål avseende minskning av växthusgaser från den planerade exploateringen. Idag står bygg- och fastighetssektorn för cirka en femtedel av Sveriges klimatutsläpp, därför blir det extra viktigt att fundera över energieffektiva lösningar och hållbara byggmetoder. Genom till exempel medvetna materialval, kan bebyggelsen bidra till att minimera utsläppen. Miljöcertifieringar av byggnader och kommande lagkrav på klimatdeklarationer är några verktyg som kan ge stöd i arbetet.

Befintliga trädmiljöer inom området utgör idag en kolsänka, Med hänsyn till att naturmark hårdgörs kommer därmed områdets kolinlagrande kapacitet att minska.

Sammantaget bedöms planen bidra till ökade utsläpp av växthusgaser, men sett till planens omfattning och med hänsyn till planerade åtgärder för att minska klimatpåverkan, kan den ej anses medföra en betydande miljöpåverkan.

Läge

Detaljplaneområdet har ett kollektivtrafiknära läge med både pendel- och fjärrtåg, samt en framtida spårväg syd tillsammans med bussar, vilket ger detaljplaneområdet och hela Flemingsbergsdalen goda förutsättningar för att stor del av resorna ska ske med kollektivtrafik. En del av marken inom detaljplaneområdet utgör idag en grusad etableringsyta, övriga ytor utgörs av naturmark med visst naturvärde. Planförslaget anses bidra till en god hushållning av markresurser med hänsyn till det centrala och kollektivtrafiknära läget. Marken är lämplig för en tät och blandad bebyggelse med arbetsplatser och service. Genom att tillföra arbetsplatser i centrala Flemingsberg bidrar planen till att skapa en flerkärnig region med en balanserad fördelning av arbetsplatser och bostäder.

Genomförandet av detaljplanen går i linje med RUFSS 2050 om att stärka den regionala kärnan Flemingsberg.

Landskap

Detaljplanen innebär, tillsammans med övrig utveckling, att bebyggelsen kommer förändra dagens landskapsbild. Detaljplanen kommer medföra att befintlig naturmiljö förvinner till förmån för en tätbebyggd stad med blandade funktioner. Detaljplanen ska pröva en hög exploatering med stora volymer, vilket kan göra att bebyggelsen upplevs storskalig. Läget för den nya bebyggelsen utgör en viktig pusselbit i att knyta ihop Visättra och Flemingsbergsdalen, varför stor omsorg bör läggas på gestaltningen, då den har potential att utgöra ett viktigt nytt landmärke. De gestaltungsprinciper som tagits fram under programarbetet blir därmed viktiga att följa.

För att hålla ihop Visättra och Flemingsbergsdalen kommer nya kopplingar att skapas, dessa kan komma att utgöra nya viktiga siktlinjer mot befintliga och tillkommande landmärken. Genom att utforma gena och tydliga stråk kan samtidigt en god orienterbarhet uppnås. En utmaning på platsen är de topografiska förhållandena samt de funktionella kraven på byggnaden, tex. avseende lastning och lossning med tyngre trafik inom planområdet. Detta medför en risk att

orienterbarhet och gena kopplingar prioriteras ned till förmån för den planerade verksamhetens behov.

Kulturvärden

I samband med programarbetet för Flemingsbergsdalen har en kulturmiljöanalys tagits fram (White 2020). Analysen beskriver omgivningens kulturhistoriska värden och karaktärsdrag samt hur dessa kan påverkas med anledning av de förändringar som planeras i stadsdelen. Karaktären i Flemingsbergsdalen som helhet består av utspridd låg bebyggelse i en dalgång omgiven av skogbeklädda höjder men också präglad av infrastrukturbarriärer. Korsningen Regulatorvägen/Kvarnängsvägen som ligger precis i anslutning till planområdet, är i kulturmiljöanalysen utpekad som kärnpunkt och särskilt viktig för områdets överblickbarhet. Siktlinjerna genom området anges som viktiga, särskilt planområdets norra del är utpekad som känslig för hög bebyggelse medan den södra delen bedöms relativt okänslig. Att delar av aktuellt område är känsligt för höga byggnader p.g.a. siktlinjerna, betyder dock inte att höga byggnader behöver uteslutas, men att siktlinjer inom vissa delar behöver hanteras med omsorg. Tingshuset och Polishuset i planområdets närhet är utpekade i kommunens kulturmiljöprogram som särskilt värdefulla fastigheter som avses i 8kap 13§ PBL. Den påverkan som ett genomförande av detaljplanen bedöms få är framförallt på siktlinjerna, vilka sannolikt inte kommer kunna behållas i sin helhet.

Sociala och rekreativa värden

Planområdet pekas i ekosystemtjänstvärderingen (Ekologigruppen 2020) för Flemingsbergsdalen ut som ett område med potentiellt rekreativvärde i form av naturkontakt för fotgängare. Med den nya bebyggelsen kommer förutsättningarna för att nyttja dessa värden minska. Dock finns goda möjligheter att tillskapa nya värden i mer koncentrerade stråk och platser i anslutning till den planerade fastigheten genom att arbeta med en medveten och omsorgsfull gestaltning som bidrar med nya vistelsemiljöer som blir trevliga och trygga att vistas i.

Att tillskapa gena stråk som knyter ihop Visättra med Flemingsbergsdalen är en viktig uppgift för detaljplanen med hänsyn dess strategiska läge. På så sätt kan planen hjälpa till att överbrygga och minska de barriärer som finns i området idag.

Genom att ge möjlighet för levande bottenvåningar längs med delar av fastighetens fasad skapas också förutsättningar för folkliv och möten. Planen möjliggör för befolkning under fler av dygnets (kontor och bostäder) timmar och bidrar till en ökad trygghet i området. En social konsekvensanalys kommer genomföras inom ramen för planarbetet. Den samlade bedömningen är att planen kommer bidra positivt till att stärka sociala och rekreativa värden.

Barnperspektivet

Inom detaljplaneområdet planeras inte för skola eller förskola. Området kommer eventuellt innehålla bostäder samt utgöra en knutpunkt där många barn och unga ska passera. Området kan komma att upplevas som storskaligt, det finns dock möjlighet att genom en omsorgsfull gestaltning anpassa skalan så den känns mer mänsklig. Idag saknas målpunkter för barn i området, däremot finns det visst värde i form av naturkontakt i området. Barn som ska till Visättra från Flemingsberg station passerar genom området men uppehåller sig sällan där. Att säkerställa trygga kopplingar med god belysning för barn och unga är särskilt viktigt då området kommer att utgöra ett viktigt stråk mellan Visättra och Flemingsbergsdalen. En risk utifrån den planerade verksamhetens specifika behov är att skymda platser skapas på baksidor av fastigheten som upplevs otrygga samt att möjligheten att tillskapa gena stråk

prioriteras ned till fördel för verksamhetens behov. Även säkra och trygga stråk under byggtiden är viktiga att beakta.

WSP (2019) har tagit fram en barnkonsekvensanalys för stora delar av programområdet Flemingsbergsdalen som visar på att det finns goda förutsättningar att utveckla området till att bli tryggare, säkrare och mer barnvänligt jämfört med idag. En fördjupad social konsekvensanalys inklusive barnperspektivet ska genomföras inom ramen för planarbetet som analyserar detaljplanens påverkan på barn och ungdomar och vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra planen för denna målgrupp. Den preliminära bedömningen är att planen har möjlighet att bidra positivt till att öka tryggheten i området för barn.

Kumulativa effekter

Ett flertal utvecklingsprojekt är under framtagande samtidigt i Flemingsbergsområdet såsom Tvärförbindelse Södertörn, närliggande detaljplaner, Spårväg syd, framtida överdäckning och nedsänkning av Huddingevägen, samt kommande bebyggelseutveckling i Visättra och Björnkulla. Kumulativa effekter som kan uppstå till följd av detta är exempelvis på den storskaliga grönstrukturen, lokalklimat med avseende på temperaturökning, luftkvalité och på vattenrecipenter. Översvämningsproblematiken till följd av skyfall är ett generellt problem i hela programområdet, vilket för närvarande utreds.

Detaljplanen är en av de första inom planprogrammet för Flemingsberg att realiserar. Kommande utveckling i området är planerad att ske under en längre tid (fram till cirka 2050), vilket innebär att detaljplanen och de olika projekten kommer att ge störningar som kan bli ansträngande för boende och besökande i området och påverka trafiksituationen.

Motiverat ställningstagande

Med sin närhet till ett nytt resecentrum och strategiska läge som kopplar ihop Visättra med Flemingsbergsdalen kommer fler människor vistas och röra sig genom området i framtiden. På så sätt tillskapas nya mötesplatser, möjlighet till social samvaro utökas och nya stråk och kopplingar minskar dagens barriärer och bidrar till en ökad trygghet. Vidare ger det kollektivtrafiknära läget goda förutsättningar för hållbara resesätt. Dessutom medför planen positiva effekter i form av möjlighet till nya arbetsplatser i Flemingsberg.

Detaljplaneförslaget innebär att befintlig naturmark kommer tas i anspråk, dock bedöms naturvärden inte som höga. Ekologiska kompensationsåtgärder kommer att krävas, vilket ger möjlighet till att tillskapa nya mångfunktionella ekosystemtjänster utifrån områdets behov, liksom tillskapandet av kvalitativa värden som i högre grad blir tillgängliga och kan nyttjas av fler. Detaljplanen är en del av programområdet Flemingsbergsdalen och ambitionen är att rekreativa värden kommer att tillgodoses inom planen såväl som i andra delar av programområdet.

Avledningen av skyfall i området är utmanande och eftersom befintliga översvämningsytor tas i anspråk måste en säker avledning genom området lösas för att inte öka risken för översvämmning nedströms. En exploatering inom detaljplaneområdet innebär en risk för att belastningen av föroreningar ökar i Orlången om åtgärder inte genomförs. Dock bedöms i nuläget att det finns förutsättningar för att implementera dagvattenåtgärder inom detaljplaneområdet som ska vara tillräckliga för att inte försämra MKN. Sett till hela programområdet för Flemingsbergsdalen är ambitionen att MKN ska förbättras när området är fullständigt utbyggt och samtliga dagvattenåtgärder vidtagits. Preliminära

beräkningar visar att föroreningsbelastningen minskar jämfört med idag om föreslagna dagvattenåtgärder vidtas för planområdet.

Huddinge kommun gör den sammanvägda bedömningen att detaljplanen inte ger upphov till betydande miljöpåverkan, som avses i 6 kap miljöbalken, med beaktande av 2 § miljöbedömningsförordningen. En strategisk miljöbedömning, enligt 6 kap 3 § miljöbalken och 4 kap 34 § plan- och bygglagen, behöver därmed inte upprättas för detaljplan för del av Visättra 1:1 (Centralmarken).

Med vänliga hälsningar

Sofia Gregorsson
Planarkitekt
Kommunstyrelsens förvaltning

Jacob Lindkvist
Miljöplanerare
Kommunstyrelsens förvaltning

Referenser

Brandskyddslaget, 2020, Övergripande riskutredning Planprogram för Flemingsbergsdalen

Ekologigruppen, 2020, Ekosystemtjänster Flemingsbergsdalen.

Ekologigruppen, 2017-2019, Naturvärdesinventering Flemingsbergsdalen.

Structor, 2020, PM Dagvatten Flemingsbergsdalen.

Tyréns, 2019, PM inventering miljögeoteknik

Tyréns, 2020, PM Miljögeoteknik, Grundvattenundersökning, Flemingsbergsdalen, Huddinge kommun

Tyréns, 2019, Teknisk PM geoteknik

Obicon 2017, Översiktlig miljöteknisk markundersökning, Flemingsberg

White, 2020, Kulturmiljöanalys Flemingsbergsdalen

SLB Analys, hemsida: [Luftföroreningskartor | SLB-analys](#)